

מה היה שמו של המלך הרשע שללמוד תורה לא הרשה?

א

איזו מצוה לשמונה ימים במסירות נפש היו מקיימים?

ב

מה היו היוונים הרשעים ובכל זאת נצחום החלשים?

ג

ליד מה מניחים את החנוכה כדי להרבות בפרסום והודיה?

ד

מה מוסיפים בתפילת חנוכה כל יום כדי להודות ולשבח על ניסי המקום?

ה

מה מוסיפים בברכה ובתפילה לשבח ולהודות לנורא עלילה?

ו

כיצד העם היווני נקרא שנמסר ביד עוסקי התורה?

ז

אילו מאכלים לזכר הנס שעל ידי אישה צדיקה התרחש?

ח

מה עשו החשמונאים במקדש כשרצו להתחיל לעבוד מחדש?

ט

מה היה שמה של האישה שעל ידה הנס נעשה?

י

מאיזו משפחה היו החשמונאים שנלחמו במסירות ביוונים הרשעים?

כ

א' ב' לימי החנוכה

מה נוהגים בחנוכה לאכול לזכר ניסי ה' הכל יכול?

ל

מי במסירות עם בניו יצא כי להינע ליוונים לא רצה?

מ

מה מוסיפים בחנוכה בכל ליל לפי המנהג לשיטת בית הלל?

נ

במה משחקים הילדים זכר לניסי היהודים?

ס

עד איזה גובה מניחים הנרות בחלונות ובפתחים?

ע

מה המצווה המיוחדת בהדלקת הנרות ולכן מדליקים במקום שיוכלו לראות?

פ

מתי זמן נוסף להדלקה אם לא כשהשמש שקעה?

צ

איזו מצווה לקביעת המועדים גזרו היוונים לבטל מהיהודים?

ק

על מי גברו היהודים אף שהיו חלשים ומעטים?

ר

מה נמצא במקדש הטהור להדלקת מנורת המאור?

ש

מה רצו להשיח היוונים אך לא הצליחו בכל הזמנים?

ת

א יש הלכה בהלכות חנוכה שמי ששוכח על הניסים בברכת המזון יאמר בסוף הרחמן הוא יעשה לנו ניסים ונפלאות כמו שעשה לאבותינו וכו', ושמעתי שמקשים הרי ידוע שלא מתפללים על ניסים, וא"כ איך פה פתאום כן מתפללים שיעשו לנו ניסים? ושמעתי מהמשגיח דישיבת מיר ברכפלד הגה"צ ר"ר הכסטר שליט"א לבאר שרואים מפה שאפילו שכל השנה לא מתפללים על ניסים, בחנוכה יש הארה מיוחדת בסגולת הימים שכן אפשר להתפלל על ניסים, ומפה נלמד שאם אנו רוצים משהו מיוחד שאנו מרגישים שבתם ימות השנה השערים קצת נעולים כביכול, נדע שבחנוכה השערים פתוחים, ואפשר לבקש אפילו על ניסים. והי הטוב יעזור שאור החנוכה ילווה אותנו למשך השנה אמן.

ב בספר מטה משה מקשה למה קבעו חכמים את חנוכה על שם נס פח השמן ולא על שאר הניסים העצומים שנעשו בימים האלה שמעטים וחלשים ניצחו אומה אדירה כיוון?

והוא מבאר שא"כ היה פתחון פה למיננים לומר מקרה הוא ולא ה' פעל כל זאת חס ושלום, כי ייתכן שיקרה ענין כזה ליפול רבים ביד מעטים לאיזה סיבה, אבל נס אשר כזה ששמן אשר בו להדליק רק לילה אחת, נתרבה מעצמו עד שיספיק לשמונה לילות, אין צד לומר כי מקרה הוא, וכולם יודו ויאמרו מאת ה' הייתה זאת היא נפלאות בעינינו, ולזכר נס זה תקנו חז"ל להדליק נרות בכל לילה מלילות אלו.

ועל פי זה מביא המשגיח של ישיבת מיר ברכפלד הגה"צ ר' ראובן הכסטר שליט"א בשם המשגיח דלייקווד הגה"צ ר' נתן מאיר וואכטפויגל זצ"ל לבאר את הגמרא בבבא בתרא דף ג' שאומרת שכל מאן דאמר מבית חשמונאי קאתינא עבדא הוא, וזה הרי עונש נורא לחשמונאים שלא נשאר מהם שום זכר יהודי כשר, על מה ולמה???

מבאר הרמב"ן שהחשמונאים שמלכו בבית שני, היו חסידי עליון, ואלמלא הם נשתכחו התורה והמצוות מישראל, ואף על פי כן נענשו עונש גדול, מפני שעברו על צוואת הזקן.

והביאור הוא: שאותו זקן הוא יעקב אבינו שנתן צוואה לבניו, לא יסור שבט מיהודה עד כי יבוא שילה", דהיינו שהמלוכה תישאר אך ורק בידי שבט יהודה ולא תעבור לשבט אחר, ומלכי בית חשמונאי שלא היו משבט יהודה החזיקו במלוכה למעלה ממאתיים שנה ועברו בכך על צוואתו של יעקב אבינו, שלכן הם קיבלו את העונש החמור שנמחה שמם.

ודבר זה צריך ביאור נכון שהם עברו על צוואתו של יעקב אבינו, אבל האם הם צריכים לקבל עונש כל כך חמור שלא נגזר גם על רשעי ישראל שנמחה שמים???

והביאור הוא שכיוון שהם היו כאלה צדיקים שניצחו למעלה מדרך הטבע, וכל השומע רואה את יד ה' והם הנחילו לעם ישראל לדורי דורות שה' יתברך עושה ניסים ונפלאות, ובכדי שאנשים לא יתלו את הניצחון בכוח גבורתם תקנו להנציח את הנס דווקא על נס השמן שראו בו בחוש רק את יד ה', ולכן גם דקדקו עמם כחוט השערה על שתפסו את המלכות למעלה ממאתיים שנה, כיוון שבעצם זה שהם תפסו את המלכות במשך למעלה ממאתיים שנה היה מקום לטעות שאולי בעצם כן יש להם כוחות, הנה יש להם כשרון הנהגה, הם יכולים לנהל ממלכה במשך כל כך הרבה שנים, והיה מקום לטעות שהנה במלכות הזו נרשם עוד דבר להצלחתם, הניצחון מול היוונים, ואם היו נשארים מהמשפחה הזאת היה אפשר לחשוב הנה פלוני מזרע המלכות, מהמשפחה הזו שהביאה את הישועה לכלל ישראל, וזה טעות, כי לא בני אדם הביאו את הישועה לכלל ישראל, אלא הקב"ה לבדו הוא שהביא את הישועה הזו, המכבים היו יהודים כמו החפץ חיים שהיה יהודי נמוך זקן וחלש, לא גבור!!! כמו שמזכירים 'גיבורים ביד חלשים', וכל מה שהיה להם זה היה רק תורה ומצוות, ובגלל שהם עברו על הצוואה של הזקן הם עברו מהעולם שלא יהא מקום לטעות בדבר, ולכן לא השאירו מהם שום משהו בגשמיות... שרק רוחניות אנחנו יונקים מהם לדורי דורות.

אמנם אם הם היו מזרע יהודה לא היה מקום לטעות בדבר, כיוון שליהודה היה כח לבטל את עצמו לגמרי לקב"ה ולא לייחס לעצמו שום כלום, כמ"ש "צדקה ממני" יהודה הודה ולא בוש, ורק אחד כזה ראוי למלוך על כלל ישראל.

מאי חנוכה???

ג) צריכים להבין מה זה חנוכה?

מהו הסוד של חנוכה שאנחנו מדליקים נרות לזכר פח השמן, ולזכר הניסים שהיו? שלכאורה צריך להבין: מה, האם אנו לא יודעים שהיו ניסים, ושהקב"ה יכול לעשות ניסים, לא היו עוד ניסים במהלך הדורות?? וגם באותה תקופה רואים שהיה להם מגילת תענית שהיו להם הרבה ימים טובים על כל מיני ניסים שנעשו להם וא"כ מה המיוחד בנס של חנוכה שאנו מנציחים אותו בשמונת ימי החנוכה לדורות עולם???

כדי להבין את זה אנו צריכים לשאול מה היוונים רצו מעם ישראל, שכתוב שהחשיכו עיניהם של ישראל בגזרותיהם, כמ"ש "וחושך על פני תהום" זהו יון, מהו אותו חושך שהיוונים עשו לישראל, וניצלנו מהם???

והביאור הוא: שהיוונים כלל לא נלחמו על זה שנכפור בה', לא על זה היה מלחמתם, אלא הם רצו שכל אחד יכתוב על קרן השור "אין לנו חלק באלוקי ישראל", דהיינו וודאי שיש ה', אבל הוא בשמים, "רם על כל גוים ה' על השמים כבודו", אצל הגויים וודאי שיש ה', וכמו שהרמב"ם מביא שהישמעאלים מאוד מאמינים בה' ושהוא אחד, אבל ה' נמצא בשמים, ואין לו שום קשר איתנו, הוא בכלל לא מצווה אותנו שום מצוות, והסברא שלהם כי לא יתכן שילוד אשה וחומרי היא לו קשר עם בורא עולם, וזה מה שהיוונים ציוו תכתבו שאין לכם חלק באלוקי ישראל, דהיינו אין דבר כזה שנקרא 'אלוקי ישראל', כי הוא לא האלוקים שלכם, והוא לא ציווה אתכם כלום, ולכן הם נלחמו נגד המצוות שהיהודים מקיימים כמו שבת מילה וראש חודש.

ובאמת אמר הרמב"ן שאם עם ישראל לא היה שומע מפי הגבורה אנכי ה' אלוקיך, ולא יהי לך אלהים אחרים על פני, גם אנו לא היינו מאמינים על מציאיות שהקב"ה מצווה אותנו ואכפת לו ממש מאיתנו, כי הרי מי אנחנו!!! ורק אחרי שהקב"ה בכבודו ובעצמו דיבר איתנו בהר סיני ואמר לנו שהוא האלוקים שלנו, והוא רוצה להשרות שכירתו עלינו, ולכן הוא מצווה אותנו במצוות שדרך זה יתקיים השראת שכירתו עלינו, אז אנו יודעים את זה, ולכן אמונתנו אמות שמי כה' אלוקינו המגביהי לשבת המשפילי לראות בשמים ובארץ מקימי מעפר דל מאשפות ירים אביון, טוב לחסות בה' שאנו חוסים בצילו ממש, והקב"ה משרה שכירתו עלינו ממש, והוא לא בשמים אלא הוא שוכן אצלי, וכמ"ש "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם", בתוכו לא נאמר אלא בתוכם בתוך כל יחיד ויחיד מאתנו, בלבבי משכן אבנה להדר כבודו, וקרבו אקריב לו את נפשי היחידה, שאנחנו מאמינים שהקב"ה שורה בתוכנו, וכל המצוות שאנו מקיימים זוהי השראת השכינה שהקב"ה בכבודו ובעצמו שורה בנו, בקרבנו ממש...

וא"כ שמלכות יוון הרשעה גוזרת "כתבו לכם שאין לכם חלק באלוקי ישראל" הם מצווים לנו עם כל כוחות הרשע שלהם שאנחנו נצטרף לאמונה שלהם רח"ל, שזהו חושך נורא ואיום שמנסים לנתק אותנו ממקור האור מהשכינה הקדושה ששורה בתוכינו, לנתק אותנו ח"ו מבורא עולם...

ובאמת שכל עוד עם ישראל התחבא במערות וקיים את התורה עדיין לא היו שום ניסים, הקב"ה כביכול גם מתחבא, שכביכול הוא כבר לא נמצא בארצו, והרבה מתו על קידוש ה' וכמו שידוע.

אבל מאותו זמן שמתתיהו וחמשת בניו כאב ובער להם כבודו של ה' שמחולל ונרמס תחת הרשעות הנוראה של מלכות יוון והמתיוונים שגורמים לחושך בעולם, הם החליטו שדי, עד כאן, לא מספיק להישאר במערות ולקיים מצוות ה' שכבודו של ה' מושפל בראש כל חוצות בארצו הקדושה, אלא חייבים להילחם על כבודו של מקום במלחמה בחרב ובחנית, למען יוחזר בחזרה כבודו של הקב"ה, בשביל שיהיה השראת השכינה עלינו פה בגלוי, וכביכול החשמונאים נתנו עוז לאלוקים על ידי מלחמתם למען כבודו, פה כבר הקב"ה עשה להם ניסים נגד כל ההגיון, שכשהקב"ה רואה שאיכפת מכבודו המחולל, הוא כבר נכנס לתמונה, שהרי העניין פה הוא 'כבודו יתברך', יש לו כבר למי לעשות ניסים... ואז הוא הציל אותם בניסים עצומים והשרה את שכירתו שוב בציון.

ואם כן זהו הנס של חנוכה, שהרי ידוע שהקב"ה אמר לאהרן הכהן שלך גדולה משלהם שהנר שלך יהיה לדורות, וזה קורה על ידי 'מצוות הדלקת נר החנוכה', זאת אומרת שמצוות נר חנוכה כבר מרומז בתורה, וכשהיה המנורה דולקת, מובא שזה היה אות וסימן לכל באי עולם ששכינה שורה בישראל, ומה הכוונה שכירה בישראל?? שהקב"ה הוא משפילי לראות בשמים ובארץ, והוא משרה שכירתו על כל אחד ואחד מאיתנו, ולכן היוונים טמאו את כל השמנים, לבטל את השראת השכינה, אמנם החשמונאים בהדלקתם את המנורה החזירו בחזרה את השראת השכינה בהכרזתם שהקב"ה הוא קל נורא ששורה בתוכינו, וכשאנחנו מייחדים שמו בקריאת שמע ישראל אנחנו ממליכים אותו לא רק על השמים והארץ ובשבעה רקיעים, אלא בפרט על ינו, שאנחנו מכריזים שהוא 'אלקינו' היינו כנגד החושך של היוונים שאין מושג שנקרא 'אלוקי ישראל' אנו מכריזים שמע ישראל ה' הוא כן אלוקינו, ושמו הגדול שורה עלינו - זה כל יהודי ויהודי בהדלקת נר חנוכה מאיר ומכריז בזאת שהקב"ה משרה שכירתו בבית הזה, והוא נמצא פה, וזה גם מחייב שאם הקב"ה פה, ויש פה השראת השכינה, אז בתינו הופכים להיות לבית המקדש מעט, וזה מחייב הנהגה אחרת, הנהגה של בית המקדש, וזהו הסוד והאור שיש בחנוכה להגיד לכל באי עולם ששכינה שורה בישראל בקרבנו למטה מעשרה טפחים, ועל ידי זה נוכה במהרה בימינו לאור חדש על ציון תאיר ונזכה כולנו במהרה לאורו... (נכתבו בהשראת שיחותיו המרוממות של הגאון רבינו ר' אברהם אוחנה שליט"א)